B. Krivickas jau Vilniuje, apie 1942. *Broniaus Krivicko raštai. Parengė V. Gasiliūnas, Vilnius: LGGRTC, 1999, p. xxxii.*

BRONIUS KRIVICKAS-*VILNIUS, GINTARAS*

1919 11 17–1952 09 21

Bronius Krivickas gimė 1919 m. lapkričio 17 d. Biržų aps. Pasvalio vls. Pervalkų k. Antano Krivicko ir Onos Čingaitės šeimoje. Turėjo seseris Oną, Veroniką, Stasę ir brolius Antaną, Joną, Juozą. 1929 m. šeima persikraustė į Biržų aps. Nemunėlio Radviliškio vls. Kiauliškių vienkiemį. Bronius baigė Suosto pradžios mokyklą, 1938 m. – Biržų Antano Smetonos gimnaziją. Tais pačiais metais pradėjo studijuoti Vytauto Didžiojo universitete Teologijos-filosofijos fakultete. 1938–1940 m. B. Krivickas rašė noveles, kurios buvo spausdinamos leidiniuose „Ateitis“, „Studentų dienos“ ir „Darbininkas“. Be jau minėtų leidinių, kaip kritikas bendradarbiavo „Naujojoje Romuvoje“ ir „XX amžiuje“. Per „Šatrijos“ meno kuopą susipažino ir bendravo su iš visos Lietuvos susirinkusiais literatais, kurie vėliau buvo pavadinti žemininkų karta. Atostogų metu grįždavo tėviškėn. Tėvas sugrįžusį sūnų neužmiršdavo ir prie ūkio darbų spustelėti. 1940 m., vairuodamas traktorių, žuvo brolis Antanas.

Lietuvai atgavus Vilnių, B. Krivickas su kolegomis persikėlė sostinėn tęsti studijų Stepono Batoro universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Filologijos skyriuje. Dalyvavo visuomeninėje veikloje. Tačiau džiaugsmą aptemdė pirma bolševikų, paskui nacių okupacijos. Pastarosios metu B. Krivickas ėmė reikštis ir kaip teatro kritikas, išspausdino keletą svarių rašinių apie Panevėžio ir Vilniaus teatrų spektaklius. 1943 m. vasario 15 d. baigė studijas ir tapo diplomuotu lituanistu. Tais pačiais metais naciai uždarė universitetą. Kad kaip nors apsisaugotų nuo išvežimo darbams į Vokietiją, gal ir markę kitą užsidirbtų, nuo 1944 m. B. Krivickas pradėjo talkinti „Kūrybos“ žurnalo redaktoriui Juozui Keliuočiui. Karo metų periodikoje paskelbė keletą apsakymų, liudijančių bręstantį beletristo talentą. 1944 m. vasarą jis praleido pas seserį Oną. Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai, nuo 1944 m. spalio 1 d. pradėjo dirbti mokytoju Biržų gimnazijoje. NKVD iškvietimai į savo būstinę galėjo reikšti tik areštą ar verbavimą, todėl jis pradėjo slapstytis, dažnai apsilankydavo pas partizanus, kurių gretose kovojo ir du jo broliai. 1945 m. vasario mėn. pasitraukė iš legalaus gyvenimo.

1945 m. liepos 29 d. Biržų aps. Biržų vls. Tylinavos k. Dagio sodyboje kartu su bendražygiais žuvo brolis Juozas, tėvai buvo išvaryti iš namų, jų sodyba sudeginta. 1947–1948 m. B. Krivickas dažniausiai apsistodavo pas žmones ir tik vasarą praleisdavo miške. 1948 m. vedė Smilgių pradžios mokyklos mokytoją Marytę Ziemelytę. Saugumui ėmus įtarti ir sekti žmoną, 1949 m. pasitraukė į Biržų girią pas Dariaus ir Girėno rinktinės partizanus. 1948 ir 1949-ieji B. Krivickui buvo kūrybingiausi: parašyta daug sonetų, išversta per 70 Goethe's eilėraščių (1949 m. visas pasaulis minėjo didžiojo poeto 200-ąsiais gimimo metines).

1948–1949 m. suaktyvėjus MVD kariuomenei, žuvo daug šios rinktinės partizanų. Likusiems vadovavo Petras Tupėnas-*Ąžuolas*, o jo pavaduotoju buvo B. Krivickas. Dažniausiai jis vaikščiodavo vienas. Atsisėdęs nuošaliau kurdavo eiles, kurias vakare prie laužo deklamuodavo. Dažnai eilėraščius perrašinėdavo ranka ar mašinėle ir dalindavo žmonėms. Išmoko latvių kalbą, ypač domėjosi rusų literatūra.

Apie 1951-uosius Biržų girioje buvo likę tik kelios dešimtys partizanų, kai kurie glaudėsi Latvijos miškuose. B. Krivickas dažniausiai pas žmones užsukdavo su Steponu Giedriku-*Giriečiu* ir Alfonsu Valentėliu-*Bankininku Vailokaičiu*.

Spėjama, kad paskutinį kartą viso Biržų krašto partizanų atstovai kartu susirinko 1951-ųjų rugpjūtį, kai trys Vyčio apygardos pasiuntiniai pasiūlė iš pakrikusių kovotojų įkurti tėvūniją. Taip iš penkių būrių buvo įkurta Pilėnų tėvūnija, kuriai vadovavo S. Giedrikas. Tikriausiai šio susitikimo metu susitarta, kad B. Krivickas pereis į apygardos štabą ir rūpinsis spauda. 1951 m. rudenį B. Krivickas jau buvo Panevėžio r. Taruškų miške.

Nuo 1952-ųjų pradžios leistas Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) Rytų Lietuvos partizanų srities leidinys „Laisvės kova“ (sausio–rugpjūčio mėn. pasirodė 6 numeriai pusės rašomojo lapo formato, kurių apimtis apie 30 puslapių, dauginta mašinėle: LLKS visuomeninės minties leidinyje „Prie rymančio Rūpintojėlio“ nurodyta, kad LK tiražas – 120 egz.). Liepos mėn. išleidžiamas pirmasis atgaivintos „Aukštaičių kovos“ numeris (dauginta mašinėle, 4 rašomojo lapo formato puslapiai). 1952 m. rugsėjo 8 d. vykusiame LLKS Tarybos Rytų Lietuvos sekcijos narių sąskrydyje šių ledinių *de jure* redaktoriumi buvo paskirtas Rytų Lietuvos (Karaliaus Mindaugo) partizanų srities štabo Visuomeninės dalies viršininkas B. Krivickas-*Vilnius*.

1952 m. rugsėjo 21 d. Rytų Lietuvos partizanų srities štabo bunkerį išdavus neištvėrusiam kankinimų srities vadui Jonui Kimštui, apie tūkstantį MGB vidaus kariuomenės 6-ojo būrio kareivių apsupo Troškūnų r. Raguvos mišką (dabar Panevėžio r.). Operacijos metu buvo surasti 3 šios srities bunkeriai. Viename iš jų susišaudymo metu žuvo srities štabo Visuomeninės dalies viršininkas, „Laisvės kovos“ ir „Aukštaičių kovos“ laikraščių redaktorius, poetas B. Krivickas-*Vilnius* ir Vyčio apygardos Gedimino rinktinės Aušros tėvūnijos Visuomeninės dalies viršininkas Mykolas Blinkevičius-*Nemunas*. Jų palaikai buvo užkasti dvidešimt metrų nuo bunkerio. Po metų žuvusio partizano tėvas Antanas Blinkevičiaus, V. Strigūnas, P. Tarasevičius, A. Morkūnas ir V. Bilys-*Vizirka* atkasė žuvusiųjų palaikus ir juos slapta palaidojo Panevėžio r. Raguvos sen. Putiliškių k. kapinėse. Tiksli palaidojimo vieta vis dar neišaiškinta. 1995 m. liepos mėn. kapinėse buvo įrengta paminklinė plokštė, 1996 m. rugpjūčio 17 d. atidengtas skulptoriaus V. Ulevičiaus paminklas. 1999 m. buvo išleista Virginijaus Gasiliūno sudaryta knyga *Broniaus Krivicko raštai*. 2008 m. žuvimo vietoje pastatytas dizainerio R. Navicko sukurtas tipinis atminimo ženklas.

1953 m. balandžio 6 d. Latvijoje Bauskės r. Skaistakalnio (Surgienių) miške žuvo paskutinis brolis Vyčio apygardos Žaliosios rinktinės Pilėnų tėvūnijos būrio vadas Jonas Krivickas-*Kirvis*.

Po mirties B. Krivickas apdovanotas 2-ojo laipsnio Laisvės kovos kryžiumi. 1997 m. gruodžio 22 d. jam pripažintas kario savanorio statusas, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 1998 m. gegužės 13 d. įsakymu jam suteiktas kapitono laipsnis, o Lietuvos Respublikos Prezidento 1998 m. lapkričio 18 d. dekretu – Vyčio Kryžiaus 2-ojo laipsnio ordinas (dabar – Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro didysis kryžius) (po mirties).

Pagal Virginijaus Gasiliūno sudarytą knygą „Broniaus Krivicko raštai“ ir Šiaurės Rytų Lietuvos partizanų sritis. Atlaso 1 dalį: Dariaus ir Girėno rinktinė, Didžiosios Kovos ir Vyčio apygardos
parengė Rūta Trimonienė

Atiduok Tėvynei,ką privalai!

LAISVĖS KOVA

LLKS RYTŲ LIETUVOS SRITIES ORGANAS

1952 m. gegužis Nr.5

M.Būtvydis

AUDROJ

Kai audroj giria viršūnėm tvojas
Kai ištįs medžiai liemenim
Plakasi, o žemė ties šaknim,
Drebančiom ir pertemtom,kilnojas,

Kai lyg tvanas žemėn liejas lietus,
Kai liepsnoja skliautas įstabiai
Ir kai puošys,plyšdamos skambiai,
Puola žaibui žerinčiam palietus,

Pasitempk,kad vėtra nepalenktų,
O jei žaibas pakely partrenktų,
Vėl pakilk ir vėl keliauk tolisu,

Nes,jei būsi atkaklus ir kietas,
Lyg iš plieno atstangsus nulietas,
Tu laimėsi kovą pagalsu.

1949 m.

LGGRTC nuotrauka

LLKS Rytų Lietuvos partizanų srities laikraščio „Laisvės kova“ viršelio faksimilė, 1952, gegužė, Nr. 5. Šiame numeryje išspausdintas M. Būtvydžio [Br. Krivickas] eilėraštis „Audroj“, rašytas 1949 m. *Iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus fondų*

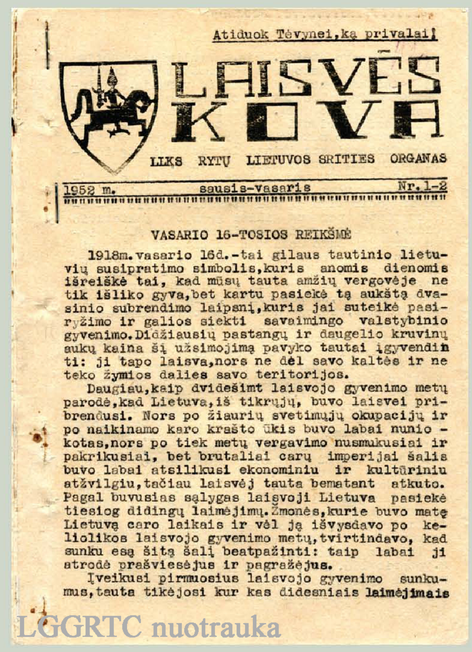

Atiduok Tėvynei,ką privalai!

LAISVĖS KOVA

LLKS RYTŲ LIETUVOS SRITIES ORGANAS

1952 m. sausis-vasaris Nr.1-2

VASARIO 16-TOSIOS REIKŠMĖ

1918m.vasario 16d.-tai gilaus tautinio lietuvių susipratimo simbolis,kuris anomis dienomis išreiškė tai, kad mūsų tauta amžių vergovėje ne tik išliko gyva,bet kartu pasikė tą aukštą dvasinio subrendimo laipsnį,kuris jai suteikė pasiryžimo ir galios siekti savaimingo valstybinio gyvenimo.Didžiausių pastangų ir daugelio kruvinų sukų kaina šį užsimojimą pavyko tautai įgyvendinti: ji tapo laisva,nors ne dėl savo kaltės ir ne teko žymios dalies savo teritorijos.

Daugiau,kaip dvidešimt laisvojo gyvenimo metų parodė,kad Lietuva,iš tikrųjų, buvo laisvei pribrendusi. Nors po žiaurių svetimųjų okupacijų ir po naikinamo karo krašto ūkis buvo labai nuniokotas,nors po tiek metų vergavimo nusmukusi ir pakrikusiai, bet brutaliai carų imperijai šalis buvo labai atsilikusi ekonominiu ir kultūriniu atžvilgiu,tačiau laisvėj tauta bematant atkuto. Pagal buvusias sąlygas laisvoji Lietuva pasikė tiesiog didingų laimėjimų.Žmonės,kurie buvo matę Lietuvę caro laikais ir vėl ją išvysdavo po keliolikos laisvojo gyvenimo metų,tvirtindavo, kad sunku esą šitą šalį beatpažinti: taip labai ji atrodė prašviesėjus ir pagražėjus.

Įveikusi pirmuosius laisvojo gyvenimo sunkumus,tauta tikėjosi kur kas didesniais laimėjimais

LGGRTC nuotrauka

LLKS Rytų Lietuvos partizanų srities leidinio „Laisvės kova“ viršelio faksimilė, 1952, sausis–vasaris, Nr. 1–2. *Iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus fondų*

LGGRTC nuotrauka

Rytų Lietuvos partizanų srities Visuomeninės dalies viršininkas Bronius Krivickas (viduryje) su Vyčio apygardos Pilėnų tėvūnijos vadu Steponu Giedriku-*Giriečiu* (dešinėje) ir Alfonsu Valentėliu-*Bankininku Vailokaičiu* (kairėje). Biržų giria, 1951 m. rugpjūtis. *Broniaus Krivicko raštai. Parengė V. Gasiliūnas, Vilnius: LGGRTC, 1999, p. xliv*

LGGRTC nuotrauka

LGGRTC nuotrauka

Paminklas slapta iš Raguvos miško perkeltiems ir šiose kapinėse palaidotiems 1952 m. rugsėjo 21 d. žuvusiems Rytų Lietuvos (Karaliaus Mindaugo) partizanų srities štabo Visuomeninės dalies viršininkui, „Laisvės kovos“ ir „Aukštaičių kovos“ laikraščių redaktoriui, poetui B. Krivickui-*Vilniui* ir Vyčio apygardos Gedimino rinktinės Aušros tėvūnijos Visuomeninės dalies viršininkui M. Blinkevičiui-*Nemunui* atminti. Bendras paminklo ir atminimo lentos vaizdas. Panevėžio r. Raguvos sen. Putiliškių k. kapinės. Atidengtas 1996 m. rugpjūčio 17 d. Paminklo aut. Vytautas Ulevičius. R. Trimonienės nuotr., 2001 m.